

**LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ
KAUNO REGIONINĖS ARCHITEKTŪROS TARYBOS IŠVADA**

2023 m. balandžio 12 d.

Kaunas

Posėdžio pirmininkas – Dalius Šarakauskas

Posėdžio sekretorė – Snieguolė Surblienė

Kauno regioninės architektūros tarybos (toliau – Taryba) nariai, dalyvavę posėdyje priimant sprendimą: Andrius Byčenkovas, Gintaras Čepurna, Vaidotas Kuliešius, Reda Marcinkevičienė, Rimgaudas Miliukštis, Aurimas Ramanauskas, Jurgita Šniepienė, Linas Tuleikis.

Nuo projekto svarstymo uždaroste posėdžio dalyje nusišalinę Tarybos nariai: Jurgita Šniepienė.

Tarybos posėdyje pasisakė, teikė paaiškinimus:

Projektuotojo UAB "SOMA architects" architektai Lina Bareikytė-Dumčiuvienė, Povilas Dumčius, projekto kultūros paveldo dalies architektė Loreta Janušaitienė, Kauno miesto savivaldybės urbanistikos ir miesto planavimo skyriaus vedėjas Nerijus Valatkevičius.

Prašymo pateikėjai:

Kauno miesto savivaldybės administracijos Miesto tvarkymo skyriaus vedėjas Aloyzas Pakalniškis.

Posėdis vyko 2023 balandžio 12 d. Architektų namuose, Vilniaus g. 22-1A, Kaune.

Posėdžio garso įrašai: daryti 2 (du) garso įrašai: 1 įrašo trukmė 02:57:25, 2 įrašo trukmė 0:36:47).

I. NAGRINĖJAMI KLAUSIMAI

2023 m. balandžio 12 d. prie Lietuvos architektų rūmų veikianti Kauno regioninė architektūros taryba Kauno miesto savivaldybės administracijos Miesto tvarkymo skyriaus (toliau – Pareiškėjas) prašymu svarstė MB „SOMA Architects“ (paveldosauginė dalis – Loreta Janušaitienė) parengtus **Kauno miesto Rotušės aikštės kapitalinio remonto projektinius pasiūlymus** (toliau – Projektas)

Pateikti dokumentai:

1. Kauno Rotušės (U.K. Kvr1790, S580p, Atr81) teritorijos - Rotušės aikštės urbanistinė raida.
2. Kauno miesto Rotušės aikštės kapitalinio remonto projektas, Rotušės aikštė, Kaunas projektiniai pasiūlymai.

Projekto svarstymas vyko tokia tvarka: viešoje Tarybos posėdžio dalyje pasisakė Kauno miesto savivaldybės urbanistikos ir miesto planavimo skyriaus vedėjas Nerijus Valatkevičius, projekto kultūros paveldo dalies architektė Loreta Janušaitienė, „SOMA Architects“ direktorių architektė Lina Bareikytė-Dumčiuvienė ir Povilas Dumčius. Tarybos nariai uždavė klausimus, jų kuriuos atsakė Loreta Janušaitienė ir projekto autorai. Paskui vyko uždara Tarybos posėdžio dalis, kurioje Tarybos nariai išsakė savo nuomones, diskutavo ir priėmė sprendimą.

II. PRAŠYMO NAGRINĖJIMUI REIKŠMINGOS APLINKYBĖS

Projekte pateikti duomenys:

PAVADINIMAS: Kauno miesto Rotušės aikštės kapitalinio remonto projektas projektiniai pasiūlymai

STATYTOJAS: Kauno miesto savivaldybės administracija, Laisvės al. 96

STATYBOS RŪŠIS: Kapitalinis remontas

STATINIO PASKIRTIS: Kiti inžineriniai statiniai

STATYBOS VIETA: Rotušės a. 15, Kaunas, Kauno sav.

STATINIO KATEGORIJA: Ypatingas statinys

PROJEKTO DALIS: Projektiniai pasiūlymai (PP)

STATINIO PROJEKTO VADOVAS: Kęstutis Mikšys (Atest. Nr. 0023 A 966);

STATINIO PROJEKTO DALIES VADOVAS: Kęstutis Mikšys (Atest. Nr. 0023 A 966);

PROJEKTO KULTŪROS PAVELDO DALIES ARCHITEKTÉ: Loreta Janušaitienė (NKPA spec. Nr. A 270; 0134)

PROJEKTO ARCHITEKTAI: Lina Bareikytė-Dumčiuviene, Povilas Dumčius, MB "SOMA Architects", Donatas Žvirblis (A Nr. 1990)

Kauno miesto savivaldybės urbanistikos ir miesto planavimo sk. vedėjo Nerijaus Valatkevičiaus pristatymas

2013 m. jvyko Rotušės aikštės pritaikymo visuomenės poreikiams urbanistinis architektūrinis konkursas pagrindinės miesto aikštės pertvarkymo idėjoms gauti. Su pirmu trijų vietų laimėtojais vyko derybos, sutartis dėl projektinių pasiūlymų buvo pasirašyta 2020 m. Deryboms buvo pakvieti 3 kolektyvai, kiekvienas turėjo galimybę patikslinti projektą. Pirmos vienos autorių siūlymas buvo nugriauti paštą ir atstatyti pirmajį aikštės vaizdą. Po konkurso pašto pastatas buvo parduotas, jo atpirkti savivaldybė neturėjo galimybę, o ir KPD nebuvo likę leisti griauti, todėl jų projekto įgyvendinti tapo neįmanoma, II v. laimėtojai, negavę atsakymų į užduotus klausimus dalyvauti derybose atsisakė. Po derybų Rotušės aikštės atnaujinimu rūpintis patikėta architektų komandai „SOMA Architects“. Ją sudaro projekto dalies vadovas Kęstutis Mikšys, architektai Povilas Dumčius, Lina Bareikytė-Dumčiuviene bei Kultūros paveldo dalies architektė Loreta Janušaitienė. Jei projektas gautas konkurso būdu, nėra privaloma jį svarstyti specialistų taryboms, tačiau Projektas ne iki galo atitinka konkurso sprendinius, be to, atsirado papildomų aplinkybių ir KVAD'o sąlygos – visa tai lémė, kad norima pateikti tarybai, kad gauti tam specialistų verdiktą ir nepadaryti klaidų.

Paveldosaugos specialistės Loretos Janušaitienės pristatymas

Loreta Janušaitienė labai išsamiai pristatė istorinių urbanistinių tyrimų apžvalgą (žr. KAUNO ROTUŠĖS (u.k. KVR1790, S580P, AtR81) TERITORIJOS-ROTUŠĖS AIKŠTĖS URBANISTINĖ RAIDA). Rotušės a. autentišku dydžiu suplanuota XIV-XV a. sandūroje kaip turgaus aikštė. 1542 m. padėtas kertinis akmuo naujam Rotušės pastatui, XVI a. aikštė jau buvo reprezentacinė, ją supo mūriniai namai ir trys dominantės - Katedra, šv. Jurgio bažnyčia su vienuolynu ir šv. Mergelės Marijos dangun Ėmimo bažnyčia. XVII a. 3 deš. ŠV kampe atsiranda vienuolynas su Šv. Trejybės bažnyčia. Aikštės erdvė akmenimis grįsta nebuvo. XVII a. II p. jézuitai pasistato bažnyčią ir vienuolyną - dar vieną architektūrinį akcentą. Didžiausią ekonominį pakilimą Kaunas išgyveno XVI a. pab. – XVII a. pr., kuomet kito miesto pastatai, statoma daug mūro namų. 1795 m. Kaunui patekus Rusijos valdžion buvusi Turgaus aikštė tampa politiniu caro okupacino režimo įsitvirtinimo simboliu, kur, 1843 m. pastatomas paminklas pergalei prieš Napoleoną atminti, o aplink Rotušės pastatą suformuojamas Paradų aikštės reprezentacinis plotas su rieduliais išgrįstu pravažiavimu aplink. Perimetras apsodinamas dviem medžių eilėmis, įrengiamas žemas medinis aptvaras, pastatomomi keli žibaliniai žibintai. 1859 m. aikštė vadinama „Dvorcovaja ploščiad“ (Rūmu aikštė). Vokiečiai taip pat tėsė paradų tradiciją. Aikštė iš esmės nepasikeitė, tik buvo nugriautas žemas aikštės medinis aptvaras, išvežtas paminklas. Susikūrus Lietuvos Respublikai ir 1919 m. sausio mén. Kaunui tapus laikinaja valstybės sostine, aikštėje vyko bene visi svarbiausi to meto mitingai ar šventės. Vėliau politinis ir visuomeninis miesto ir valstybės centras persikėlė į Naujamiestį, Rotušėje liko miesto savivaldos funkcija. 1928 m. buvo nutarta Rotušės aikštės važiuojamosioms dalims suteikti gatvių statusą su pavadinimais. Aplink Rotušę įrengiami želdiniai visu perimetru, kurie aptveriami žemomis tvorelėmis. Visu perimetru auga medžiai. Rotušės ŠV pusėje aikštėje pažymėta medžiais apsodinto skverelio stačiakampė zona. Tarpukaryje Rotušės a. sutvarkymą galima skirstyti į 2 etapus - iki 1933 m. rekonstrukcijos ir po jos. Šis S. Kudoko projektas

jkūnijo aikštės virtimą į skverą, jos reprezentacinę erdvę suskaidžius želdynų ir takelių sistema. 1933 m. perplanuota Rotušės aikštė, suprojektuoti suapvalinti visi aikštės kampai. Suformuoti siauri šaligatviai prie aikštės kraštinių, takai išvedami iš kampų bei rytinės kraštinės centro kaip centrinė ašis į pagrindines rotušės pastato duris. Aikštės erdvėje numatytos ir vėliau įrengtos apvalios klombos, kurias jungė takai. Šiauriau rotušės pastato - atskiras medžių skverelis. Pietinėje aikštės pusėje nedidelės stačiakampės iš vejos suformuoti želdynai, sujungti takeliais. Tai buvo to meto madinga stilistika, vyrausiu daugelyje Lietuvos miestų ir miestelių. Aplink aikštę buvo tašytų akmenų zona, likusi dalis dangos -rieduliu grindinys. 1938 m. sudarytas ir įgyvendintas Rotušės aikštės juosiančių trasų sutvarkymo planas. Konstruktyvinių bei šabloninių profilių brėžiniuose nurodoma, jog tašytų akmenys turėjo būti dedami į 20 cm storio betono sluoksnį, po kuriuo – 20 cm storio smėlio sluoksnis. Pravažiavimo zoną iš juosė lietaus nuotekų griovys. Ankstyvuoju laikotarpiu iki XXa II deš. grindinio kraštus prie fasadų dengė mediniai šaligatviai, įrengti ant jo viršaus, vėliau juos pakeitė cementiniai.

Projekto autorijų pristatymas. Architektės Linos Bareikytės-Dumčiuvienės pristatymas

- Projekto tikslas - pritaikyti Rotušės aikštę šiuolaikinės visuomenės poreikiams, atnaujinti mažają architektūrą ir dangas, geriau įveiklini teritoriją, leisti pėstiesiems judėti laisvai. Į teritoriją įeina daug gatvių, ji yra pagrindinis senamiesčio traukos objektas. Aikštėi priskirta viešoji funkcija, bet joje yra išskirta ir infrastruktūros zona.
- 2022 m. gautas KVAD'o patikslintas vertingųjų savybių aktas, juo nustatytos vertingosios savybės (J.Zalenso fontanas „Laimės šulinys“, 8 vaško lydymo krosnys, tašytų akmenų dangos apvadas aplink Rotušės pastatą, gatvių trasos su jų danga tašytais autentiškais akmenimis ir gatvių bortais, Maironio skulptūra su postamentu ir teritorija, aikštės apsodinimas lapuočiais medžiais, rieduliu grindinys) ir kultūros paveldo objektas. Iki šio dokumento Rotušės aikštė buvo senamiesčio vertingoji savybė, dabar vertingoji savybė – kultūros paveldo objekto – Rotušės pastato teritorija (L. Janušaitienės past.). Šis dokumentas buvo kaip atspirtis konkursinių sprendinių pakeitimui.
- Projekto idėja - aikštės vieningumas, vientisumas, stilingumas, atvira ir solidi senamiestinė erdvė. LDK laikotarpis buvo pats turtingiausias Kauno miesto klestėjimo laikotarpis, kuomet aikštės ribos buvo nuo fasado iki fasado. Visiškai atkurti to laikotarpio aikštės negalima, tačiau pagrindinė koncepcija yra LDK aikštės ribų reprezentavimas su nauja centrine dalimi, medžiais ir želdiniais.
- Rotušės aikštė yra traukos centras pradedant nuo Soboro, iš kurios pėsčiųjų srautai juda skersai aikštės į Santaką ir šalutines gatveles. Projektas nekeičia šių krypčių, bet jas įveiklina. Urbanistiniai sprendiniai parengti pagal Savivaldybės eismo organizavimo schemą, kurios pagrindinis pokytis - panaikinamas eismas Rotušės zonoje bei perimetru, važiuoti leidžama tik už Rotušės pastato. Visa kita - apvažiavimas aplink Rotušę ir parkavimas – pašalinami, prioritetas skiriamas pėstiesiems. Muziejaus ir A. Jakšto gatvių trasa lieka pagrindiniu patekimu su automobiliu, numatomos išlaipinimo, laikino sustojimo zonas. Aptarnaujantis transportas atvyktų į aikštę gretimomis gatvėmis ir važiuotų tik tam tikru laiku ir kada reikia iškrautti prekes.
- Saugotina gatvės trasa ir bortai nuleidžiami į vieną altitudę su šaligatviais ir važiuojamaja dalimi, kuri skiriama pėstiesiems. Prasiplyčia kavinių erdvė, kurios gali naudoti gatvės zoną, paliekamas 3,5 m praėjimas/pravažiavimas specialiam transportui. Funkcinis zonavimas nesikeičia. Automobilių judėjimas lėtas ir tik gyventojams, todėl perėjos nenumatomos.
- Siekiama solidaus aikštės sprendimo, todėl pasirinktas minimalus sprendinys, t.y., naudojamas esamas grindinys ir siūloma tik viena granito danga centrinėje dalyje. Vilniaus gatvė grįsta pjautais akmenimis dėl neigaliųjų, Rotušės aikštėje siūlome pritaikymą neigaliems perklojant esamą dangą lygiau, kokybiškiau ir nepjaustant akmens.

- Šaligatvių zonas siūlome iškloti tašytu akmeniu iš parkavimo vietų, kad išliktu kuo vientisesnis dangos paviršius. Savivaldybės įpareigojimas – sukurti patogesnio judėjimo galimybę žmonėms su negalia, kuris, jų nuomone, galimas tik grindžiant šaligatvius nupjautu tašytu akmeniu. Kavinių medinių terasų turi nelikti.
- Centrinę dalį siekiame traktuoti šiuolaikiškai, naują dangą siekėme dermés principu pritaikyti prie esamų akmenų spalvos. Siūlome dėti nedideles plokštės pagal akmens gabaritus, kombinuojant 4 ar 5 skirtingus jų dydžius taip, kad raštas neturėtų kažkokios krypties, o sudarytų akmens dangos įspūdį.
- Siūlome, kad pagrindinis reprezentacinis jėjimas į aikštę - Vilniaus ir M. Valančiaus gatvių kampas - prasidėtų nepjautu akmeniu ir bortai baigtysi tiesia neužapvalinta linija. Akmenų sudėliojimas planuojamas „X“ principu, t.y., kad skirtingos kryptys sueitų kaip tautiškos juostos pynė.
- Istoriniai tyrimai rodo, kad šiaurinėje aikštės dalyje tam tikrais laikotarpiais buvo pakankamai žalia. Medžiai auga padrikai, tą norim palikti kaip urbanistinj sprendinj. Tik ŠR dalyje jie auga grupėmis, mūsų siūlymu, ši dalis virstų dar žalesne. Rotušės aikštės centrinė dalis yra griežto stačiakampio formos, todėl želdinius juosiame apskritimu, kad jie įsilietu minkštai, be krypties. Šiaurinėje dalyje formuojama būsimos Rotušės kavinės ir laisvalaikio praleidimo erdvė.
- Senuosius šviestuvus keičiame naujais. Tam, kad aikšteli, fasadams ir gatvei apšvesti būtų vienodi šviestuvai, siūlome funkcinj apšvietimą naudojant smailėjančius į viršų stovus su šviestuvais kaip prožektoriais, kurie būtų nukreipiami ten, kur reikia. (Tarybos nario pastaba: dabartiniai šviestuvai yra originalūs, lietuviški, iš bronzos, buvo pūsto stiklo galvomis, specialiai kurti aikšteli, jų autorius A. Tarnauskas). Dabartiniai šviestuvai labai gražūs, todėl siūlome palikti 3 šviestuvus eksponavimui.
- Mažindami kavinių vizualinę taršą, siūlome lengvesnį kavinių terasų apipavidalinimą, t.y., apsaugą nuo saulės ir lietaus su šviesiomis skėtinėmis konstrukcijomis. Siūlome glaustis arčiau fasadų, mažiau - centre, kad galima būtų laisvai judėti tarp medžių. Pagrindinis mažosios architektūros elementas - medži juosiantis suoliukas yra apskritimo formos, neturi krypties ir yra kaip elementas sau. Taip pat siūlome naudoti pavienius suoliukus - kedes prie fontanų.
- Visus aikštės fontanus siūlome išsaugoti, išskyrus tą, kuris prie Jėzuitų bažnyčios. Jo vietoje siūlome funkcionalesnį fontaną, įrengtą aikštės dangoje. Siūlome žemą vandens telkinį be purkštukų, kuris įsilietu į aikštės grindinį, atspindėtų Rotušės pastatą ir bažnyčią.
- Informacinės lentelės ir vertinguju elementų pažymėjimas būtų ženklinami tamsesne granito danga, kuri tiesiog pažymės jų esamas vietas.
- Visos aikštės skulptūros išsaugomos. Pakeičiamas pagrindas M. Valančiaus skulptūrai, Maironio - išsaugoma su postamentu. Siūloma nauja paminklo erdvės interpretacija, išlaikant jo apžiūros aukštį kaip numatyta K. Šešelgio. Norisi minimalizuoti aikštės sprendinius, todėl vietoje kalvelės siūlome įplynį tarp dviejų lygių.
- Pateikiami du aikštės dangos variantai, tamsesnis tonas labiau sustiprina aikštės vientisumo įspūdį. L.Janušaitienė papildė, kad šviesesniame variante apvadas aplink Rotušę (iš tašytų akmenų), sukurtas 1972 m., kurį paveldosauga nutarė išsaugoti, matytusi labai ryškiai. Projektuotojų nuomone, ši vertingoji savybė yra perteklinė, nieko nereiškianti ir yra parašyta užklausa dėl galimybės išbraukti ją iš sąrašo. Buvo dar ir trečias variantas, kai įvedamas raštas vidinėje dalyje, bet jo atsisakyta.

Tarybos narių klausimai ir pasisakymai

- Tarybos narys paklausė, koks yra aukščių skirtumas aplink Maironio skulptūrą. Projektuotoja atsakė, kad - iki 40 cm. Tarybos narys pastebėjo, kad toks skirtumas bus negalimas dėl naudojimo saugos. Kito nario pastebėjimu, šiame variante aikštė tarsi "supjaustoma".
- Tarybos narys klausė, kaip bus sulygintas aikštės paviršius - ar aikštė pakils iki šaligatvio, ar šaligatviai nusileis? Projektuotoja atsakė, kad tai yra kompleksinis sprendinys, nes visoje aikštėje aukščiai yra šiek tiek

skirtingi, tai ją reikės kalibruoti, žiūrėti ką su kuo suvesti. Kitas dalykas, apie kurį teks pagalvoti – esami praėjimai, bromai ir t.t. Siekta, kad aikštė būtų suvokiamą kaip vientisa erdvė, o ne važiuojamoji dalis su aikštė centre, todėl tiesinami užapvalinti esamos važiuojamosios kampai ir žymima, kad tai yra pėsčiųjų zona.

○ Tarybos narys pastebėjo, kad, jei viskas yra viename lygyje, skirtumo, kur važiuoti, néra, kampai netrukdo, kodėl bus leidžiamą važiuoti per akmenis, o ne per aikštę? L.Janušaitienė atsakė, kad specialiajam ir aptarnaujančiam transportui savivaldybė numatė centrinėje dalyje iškloti pagrindą, kuris atlaikytų sunkesnį transportą. Projektuotoja atsakė, kad pravažiavimas paliktas dėl tam tikros tvarkos, kad automobiliai nebūtų statomi padrikai pačioje aikštėje. Specialusis transportas neturėtų važinėti dažnai, o aptarnaujantis galėtų turėti savo kelią, t.y. tą erdvę, kuri jau yra nustatyta jam važiuoti.

○ Tarybos nario nuomone, svarbu ne tik spalva, bet ir plytelių dydžiai, ir paprašė paaiškinti, kaip galima pritaikyti granito dangą pagal spalvą prie esamo margaspalvio akmens grindinio. Projektuotoja atsakė, kad naujas grindinys bus lygus, tik ieškoma artimiausio akmens grindiniui tono.

○ Tarybos narys paklausė, kiek medžių yra dabar, ir ar bus sodinama naujų. Projektuotoja atsakė, kad yra 30 medžių, 25 turi būti palikti, nes dendrologiniai tyrimai parodė, kad jie pakankamai geros būklės. Siūlome atsodinti tuos tik medžius, kurie nuvirsty, prie Jézuitų bažnyčios sodiname keletą naujų, du dekoratyvinius nederančius prie kitų, keisime naujais.

○ Tarybos narys pastebėjo, kad jie dengs Jézuitų bažnyčios fasadus. Projektuotoja atsakė, kad pradinė mintis buvo atsodinti dvi eiles medžių, kurie uždengtų pristatytas Jézuitų bažnyčios komplekso šonines fasado dalis (3 ir 4 aukštai), neuždengtą palikti tik pagrindinį fasadą. Šios idėjos atsisakyta.

○ Tarybos narys paklausė, ar sprendimas atsodinti medžius nunykusių vietoje yra jūsų pozicija, ar tai daroma dėl bendros tvarkos? Projektuotoja atsakė, kad nutarta išlaikyti „padrią“ medžių sodinimo principą, kad perimetriniu užsodinimu nebūtų sureikšminta centrinė aikštės dalis. Kito Tarybos nario pastebėjimu, medžiai - carinio laikotarpio palikimas, prieš tai buvo europietiška turgaus aikštė, be to, atrodo, kad jie vis tiek sodinami perimetru tik nelabai tvarkingai.

○ Tarybos narys teiravosi, kodėl prie medžių supiltos kalvelės? Projektuotoja atsakė, kad kai kurių medžių šaknys labai iškilę, dendrologai pataria jas apsaugoti, pakelti bent 20-30 cm, pakilimai nebus vienodi.

○ Tarybos narys paklausė ar fontanas prie Jézuitų būtų tik „bala“, ar su įrengtais borteliais? Projektuotoja atsakė, kad fontanas bus su drenažu ir apvadu, nors vandens Jame bus ne visada.

○ Tarybos narys domėjosi, ar informacinis buvusių statinių nužymėjimas būtų vientisu granito gabalu, ar iš smulkių grindinio dangos plytų, tik kitos spalvos? Projektuotoja atsakė, kad siūloma, kad būtų vientisas gabalas, tačiau kažkiek sudalinti tekst.

○ Tarybos narys paklausė, ar yra variantas, kad šaligatviai būtų iš tos pačios medžiagos kaip aikštės vidurinė dalis? Projektuotoja atsakė, kad néra.

○ Tarybos narys paklausė, kaip bus įrengiami jėjimai į pastatus? L.Janušaitienė atsakė, kad čia yra projektiniai pasiūlymai, vėliau bus skaičiuojama aukščiai kiekvienam namui, kiekvienai įvažai individualiai.

○ Tarybos narys paklausė apie „Silezijos šniūro“ principą, ar negalvota ko nors panašaus? Projektuotoja atsakė, kad anksčiau buvo variantas paremtas Silezijos modeliu, kai dangos raštas smulkėja ties Rotušės pastatu ir pakraščiuose, bet jo atsisakyta.

○ Paklausus, kokį spalvinį dangos variantą renkantės, buvo atsakyta, kad tamsų.

○ Tarybos narys teiravosi, kokia buvo dangos rašto smulkinimo - stambinimo prasmė? Projektuotoja atsakė, kad raštu buvo bandyta „suminkštinti“ didžiulį aikštės plotą. Tarybos narys pastebėjo, kad tai buvo konkurso idėja ir jos neliko. Projektuotoja atsakė, kad liko vientisumo idėja.

○ Tarybos narys kalbėjo, kad diskutuojama tik apie spalvą, tačiau kodėl pasirinktas visos aikštės vienodas raštas. L.Janušaitienė atsakė, kad, akmenys margi, tai, siekiant dangos vientisumo, pasirinktas vienodas raštas.

○ Pasiteiravus, ar yra schema, kurioje matyti, kaip susideda plytelių raštas, atsakyta, kad jos dar néra.

○ Tarybos narys paklausė, ar, projektuotojų manymu, gera yra savivaldybės transporto organizavimo schema, kai iš aikštės automobiliu patenakma tik į Aleksotą, bet ne į Naujamiestį? Kito nario pastebėjimu, reikyt apgalvoti dangas ir sprendinius, kad, jei paaiškėtų, kad pateikta transporto schema yra ydinga, galima būtų keisti sprendimą ir transportą organizuoti kitaip, neperklojant dangų.

○ Tarybos narys paklausė, ar dangos bus įrengtos ant betoninio pagrindo, ar ant grunto, kuris sugers vandenį? Koks bus techninis sprendimas? Projektuotoja atsakė, kad savivaldybės pageidavimu, reikia kloti ant betono, projektuotojų kartu su "Rusne" tikslas - rasti tvarius sprendinius, kurie bus pateikti techninio projekto metu. Tarybos narys atkreipė dėmesį, kad techninis projektas turi atitikti projektinius pasiūlymus, kokie sprendiniai numatyti dabar, tokie ir bus TP. Esminis sprendimas – jei per siūles susigeria vanduo, tai yra viena, jei ne – reikia sukurti visą vandens surinkimo sistemą, sureguliuoti aukščius, nubégimus, ir tai yra sudėtinga, žinant, kad aukščius diktuos ir skirtinges jėjimų, jvažų ir bromų altitudės.

○ Tarybos narys klausė, ar visoms kavinėms bus parinkti vienodi baldai ir skėčiai? Projektuotoja atsakė, kad skėčiai bus rekomenduojami šviesūs, be reklamų, o baldus rinksis kavinės. Tarybos narys teiravosi, kaip tai bus įteisinta. Projektuotoja atsakė, PP byloje bus aprašas, kas yra neleistina ir savivaldybė turės įtakotį, kad kiekvienas kavinės savininkas susipažintų su nurodymais kaip naudotis aikštė.

○ Tarybos narys klausė, kas buvo turima omenyje, kai kalbama, kad aikštė bus pritaikoma šiuolaikinei visuomenei. Ar tai reiškia, kad ne tik žmonėms vežimėliuose, bet ir silpnaregiams? Nes dėliojant ženklus silpnaregiams, bus keičiamos dangos, jų piešinys. Projektuotojas atsakė, kad pritaikymas žmonėms su negalia, silpnaregiams bus numatytas techninio projekto metu. L.Janušaitienė papildė, kad silpnaregių ženklai aktualūs ten, kur yra pandusai ir pravažiavimai, šiuo atveju, pravažiavimai yra eliminuoti 80-90 procentų.

○ Tarybos narys paklausė, ar buvo galvota apie fasadų apšvietimo koncepciją? Projektuotoja atsakė, kad apšvietimas numatytas nuo bendrų atramų su aikštės apšvietimu.

○ Tarybos narys paklausė, ar, vis dėlto, nemanoma, kad reikia šaligatvį dengti tokia pat medžiaga kaip aikštė? Projektuotojas atsakė, kad tai prieštarautų bendrai mimalizmo koncepcijai, nenorima miksuoti aikštės medžiagą. L.Janušaitienė papildė, kad siūloma, kad šaligatvį palei sieną užpildytų tašytas akmuo, kuris šiuo metu yra parkavimo vietose. Aikštės centre nebuvu akmens, todėl semantiškai galbūt būtų klaida ji dėti, tačiau, jei Taryba mano, kad visą aikštę galima kloti akmenimis, galima pateikti tokį variantą.

○ Tarybos narys informavo, kad, kai kurių specialistų tvirtinimu, gatvės dalis, kuri eina pro Jézuitų bažnyčią, yra neperklota nuo tarpukario laikų ir tebéra su visais smetoniniais pagrindais. Ar negalvojat, kad ją reikia išsaugoti, netvarkyti dabar? L.Janušaitienė atsakė, kad, jei šis faktas pasitvirtintų, gatvė būtų saugoma kaip vertingoji savybė.

○ Tarybos narys klausė, ar geometruoto apskritimo forma apie medžius neprigesins aikštės archaišumo? Projektuotojas atsakė, kad apvalių suoliukų Kauno senamiestyje ir centrinėje dalyje yra daug, tokios formos dominuoja, šiuo atveju, naujai interpretuojama ta pati idėja. Apvalios formos siejasi ir su lapija, jos ergonomiškos, patogios ir malonios naudoti.

○ Tarybos narys paklausė, ar nemanot kad Projektą reikia pristatyti Kauno istorikų bendruomenei. Projektuotojas atsakė, kad apie tai nesvarstyta.

Architekto Rimvydo Palio pasisakymas.

○ Rotušės aikštė yra vieša miesto visuomenės erdvė, todėl reikėjo diskutuoti, ką ten žmonės nori matyti, o to nebuvu padaryta.

○ Rotušės aikštė jau dabar yra pusiau gyvybinga, žmonių negausu, o kai bus pašalintas judėjimas, ji bus numarinta. Patekti į centrinę aikštę vedant dviratį – protu nesuvokiamas sprendimas. Judėjimas aikštėje lėtas, nebuvu konfliktų tarp automobilio ir žmogaus. Nereikia daryti pėsčiųjų kulto. Transporto schema yra labai bloga.

- Nelogiška, kad staliukai siūlomi ten, kur pietų pusė, kur daug saulės, juos dėti reikia į šešėlį. Netinkama vieta staliukams ir šalia būsimos Rotušės kavinės. Tai, kad dedama ant grindinio – gerai, tačiau jie galėtų būti pabirę laisvai.
 - Jei aikštės danga bus pilkas granitas, jis atrodys kaip betonas, pavyzdys - Laisvės alėja.
 - Jei viskas bus viename lygyje ir su skirtingoms dangom – atrodys chaotiškai. Gal verta bandyti centrinj aikštės dangos stačiakampį sujungti su pakraščiais “šukų” principu, kad akmenys būtų truputį “jleisti” į aikštę, kontūras persipintų.
 - Siūlomas Maironio paminklo aplinkos sprendinys manieringas, nereikia nieko keisti. Dėl grindinio prie V.Naručio ir Maironio paminklo - geriausia viską iškloti rieduliais, nemarginti tos dalies.
 - Nesuprantama, kodėl reikia palikti kelis dabartinius šviestuvus. Reikia palikt visus arba - nei vieno. Statant naujus, reikia apgalvoti jų išdėliojo tvarką.

III. TARYBOS ARGUMENTAI

- Projektas paliko nemažai neatsakyti klausimų. Tarybos narių nejutino projektuotojų siūlomas granito plytelių spalva ir raštas Rotušės aikštės centre. Ieškant toninio sąlyčio su akmens grindiniu, vienpalvis tamsus smulkaus rašto granitas atrodys kaip betono grindinys, kaip tai jau atsitiko Laisvės alėjoje. Konkursinis darbas, su margu dangos raštu buvo gyvybingesnis, vientisesnė idėja. Tokios svarbos aikštėi norėtusi stipresnių sprendimų.
- Akmenų danga niekada nebuvo iki pastatų, todėl, galbūt, tikslingo paieškoti kito, mažiau vizualiai skaidančio sprendimo, galbūt, šaligatvius iškloti taip pat kaip aikštės vidurj. Kartu reiktų spręsti įvažiavimų/jėjimų aukščius, o visa aikštė turėtų būti lygi.
- Labai svarbus Projekto dėmuo yra apšvietimas, tačiau aikštės apšvietimo koncepcijos nėra. Siūlomas apšvietimas labiau panašus į stadiono, o prožektoriai padarys apšvietimą „duobėtą“, kas būtų negerai. Autoriai turėtų sukurti scenarijų, ką reiktų apšvesti, kaip atrodys aikštė skirtingu paros metu, vakare, naktį, priebandos laikotarpiu. Sékmingi sprendiniai padės atskleisti pastatų fasadų grožiui.
- Reikia paieškoti galimybių suremontuoti ir išsaugoti senuosius šviestuvus. Kiekvieno šviestuvo vieta ir aukščiai buvo patikrinti. Pasiūlymas – sustatyti esamus šviestuvus ir atkurti tokius pačius trūkstamus, pakeisti tik jų viršų, nes senasis jau yra pakeistas naujesniu.
- Visiškas transporto eliminavimas iš aikštės - labai neapgalvotas, dar kartą svarstytinis sprendimas. Didelė tikimybė, kad „išvalyta“ nuo automobilių sterili aikštė praras gyvybę, ir sugrąžinti ją nebus paprasta. Riboto greičio transporto judėjimas aikštėi ir kavinėmis funkcionuoti netrukdo.
- Projekte nenagrinėjami aikštės jveiklinimo scenarijai (išskyrus kavines), pamiršta priežastis, kam ta aikštė reikalinga, ką joje veikti. Anksčiau aikštė turėjo įvairias paskirtis, dabar konkretesnio scenarijaus nėra. Atsisakius transporto sumažėja atvykimo galimybės, neaišku, kur dviračių stovų vieta, kaip judės žmonių srautai, ar jie tik pereis per aikštę, ar numatytos susibūrimo vietas.
- Projekte trūksta mažosios architektūros elementų išdėstymo, nepasiūlyti renginių – koncertų, mugų, didelių viešų renginių scenarijai, techninis aprūpinimas, elektros prisijungimo vietas, sanmazgai. Galbūt, reikia aiškesnių persiliejimų su kitomis erdvėmis, nes patekimų į aikštę - daug, o nagrinėjamas tik vienas, nuo Katedros.
- Tarybos nario nuomone, įdomi fontano prie Jézuitų bažnyčios idėja.
- Tarybos nario nuomone, galbūt, vertėtų pažymeti ar atverti visas vaško lydymo krosnis po aikštę, kurios būtų papildomas traukos taškas ir primintų, kad Kaunas kadaise buvo Hanzos miestas.
- Projekte nėra aukščių plano sprendinių, neaišku, kur galima gilinti, o kur - ne, kiek reikės leisti ar kelti dangas. Reiktų patikrinti visas prieigas, jėjimus, išmatuoti ir rasti tam tikrus sprendinius.

IV. TARYBOS IŠVADOS

- Kauno Rotušės aikštės kapitalinis remontas yra labai reikalingas ir svarbus istorinis jvykis, po kurio ši vieta gali tapti nauja traukos erdve, todėl labai svarbu, kad atsirastų konceptualūs ilgaamžiai sprendiniai, o remontas būtų atliktas šiuolaikiškai ir kokybiškai.
- Tarybos nuomone, matyti jaunų architektų Projektui skirtas įdirbis ir nuoširdžios pastangos. Naujai patvirtintos vertingosios savybės, kurių stengtais paraidžiui laikytis, pasikeitusi projektavimo užduotis nukreipė projektuotojų dėmesį nuo aiškios aikštės vizijos į atskirų klausimų sprendimą. Tikėtina, kad, būtent dėl to, galutinis Projekto (PP) variantas nėra tinkamai paruoštas.
- Tokios miesto dalies kaip Rotušės aikštės vizija turi būti suformuota, nes jos remontas yra jvykis, kuriam reikia deramai pasiruošti, nes su Projekto rezultatais teks gyventi ateinančioms kartoms.
- Rotušės aikštė - miesto reprezentacinis veidas, kaip teigia projektuotojai, turi būti solidi ir monumentalū.
- Vienas pagrindinių šias kokybes įkūnijanties elementas yra aikštės danga, kurios medžiagiškumo, spalvos ir dydžių tinkamas parinkimas nulems Projekto sékmę.
- Vienspalvio (tamsesnio ar šviesesnio) granito danga aikštės viduryje atrodys kaip betono danga, kuri nuvils projektuotojus, Statytojų ir visuomenę. Labai svarbu išlaikyti natūralaus akmens rašto margumą, vengti monochrominio sprendimo, koks neišvengiamai bus naudojant akmenį tik iš vienos laužyklos.
- Artimiausius natūralaus taštytų akmenų ar riedulių paviršiaus "šiltumui", daugiaspalviškumui ir daugiasluoksnisniškumui atspalvius galima parinkti perkant akmenis iš kelių laužyklių.
- Nėra individualių aikštės elementų ir mažųjų architektūros formų sprendimų, suteikiančių aikštėi ženkliškumo, išskirtinumo ir unikalumo. Pasiūlyti sprendiniai neindividualizuoti ir nekontekstualiūs.
- Manytina, kad tik realiai sutelktomis visų suinteresuotų dalyvių pastangomis galima sukurti solidžią miesto aikštę, menančią istorinius Hanzos laikus.

V. TARYBOS REKOMENDACIJOS

Kauno regioninė architektūros taryba, išnagrinėjusi Kauno miesto Rotušės aikštės kapitalinio remonto projektinius pasiūlymus, teikia šias rekomendacijas.

PROJEKTO AUTORIAMS:

1. Neturėdami Užsakovo projektavimo užduotyje aiškiai suformuluotų pagrindinių tikslų, projektuotojai nukrypo į dekoravimo, o ne į konceptualius uždavinius. Projektuotojų deklaruojamai aikštės vientisumo idėjai siūlomi sprendiniai prieštarauja, pateikti sprendimai labai fragmentiški.
2. Reikia apsispręsti, kokia danga būtų tinkamiausia šiai reprezentacinei ir istorinei miesto erdvei. Reikia pateikti konkrečius dangos elementų – spalvos, dydžių, siūlių rašto sprendinius, derančius prie esamo akmens grindinio, inžinerinių sprendimų ir kuriančius aikštės vientisumo įspūdį. Būtina vengti dangų, primenančių betono šaligatvių plytelės.
3. Reikia sukurti Rotušės, aikštės ir pastatų apšvietimo scenarijų įvairiu paros ir renginių metu.
4. Rasti senųjų šviestuvų išsaugojimo ir panaudojimo galimybes, kas suteiktų aikštėi archaiškumo ir būtų pavyzdžiu, kai senamiestines erdvės užpildomas ne unifikuotas produktais, bet autentiškais kūriniais.
5. Pritariame autorui siūlymui naikinti Rotušės apvalą kaip vertingąją savybę, kuri yra savitikslis dekoratyvinis jokios semantinės, istorinės ar kitokios vertės nesuteikiantis, o tik aikštės vientisumą skaidantis elementas.

6. Kategoriškai negalima pjaustyti istorinio akmens, kaip tai padaryta Vilniaus gatvėje, nes tai yra istorinio paveldo naikinimas. Siūlome apsvarstyti kitus kelius, pvz. šaligatvius kloti ta pačia danga, kaip aikštės, akmenis paliekant kitoms vietoms, nereikalaujančioms ypatingo lygumo.
7. Būtina apgalvoti vandens surinkimo konцепciją, renginių vietų, scenos, viešujų tualetų, elektros įvadų šaligatviuose klausimus.
8. Pateikti žymėjimo silpnaregiams aikštės dangoje sprendinius bendrame kontekste.
9. Siūlome atsisakyti įplyšio sprendinio Maironio paminklo teritorijoje.

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBEI:

10. Papildyti projektavimo užduotį Rotušės aikštės jveiklinimo programa su techniniais reikalavimais įrangai, inžineriniams renginių aprūpinimui (elektros prisijungimo ir t.t.).
11. Būtina iš naujo išnagrinėti Rotušės aikštės transporto schemą.
12. Atsižvelgiant į išskirtinę Projekto svarbą miestui, leisti projektuotojams dar kartą parengti ir pristatyti Projekto PP dalį su patikslintais sprendiniais.
13. Atsisakyti istorinių grindinio akmenų pjaustymo.

Posėdžio pirmojo linkas
Dalius Šarakauskas

Posėdžio sekretorė
Snieguolė Surblienė